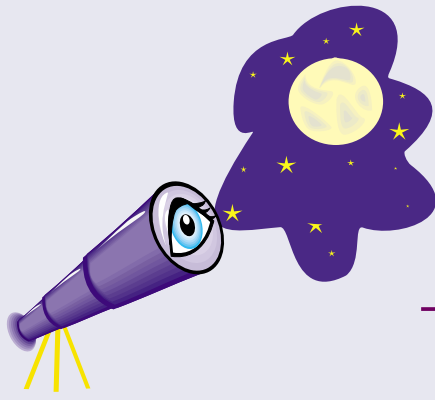
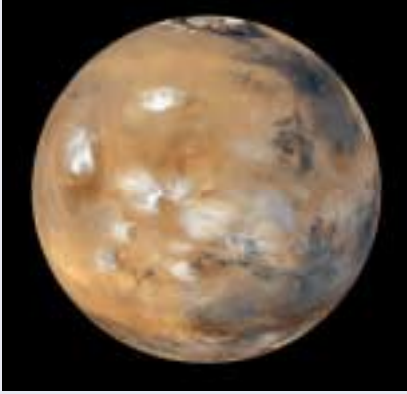

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Son 60.000 Yılın En Yakın Mars'ı

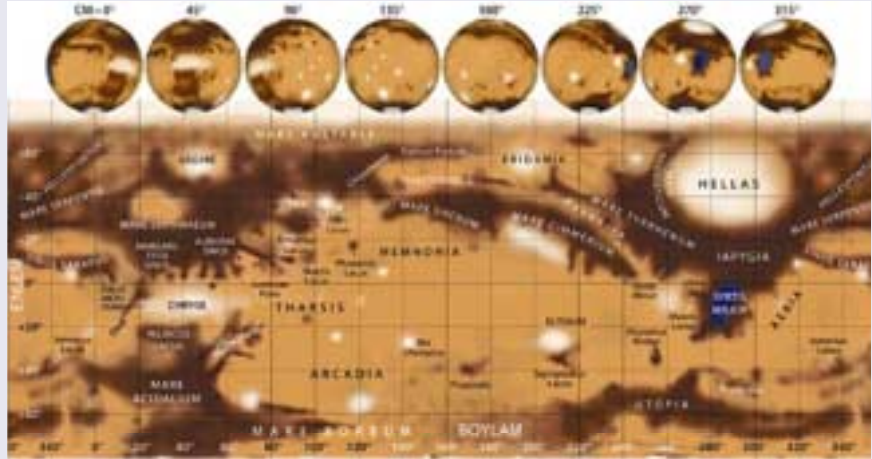

Geçen ay değindiğimiz gibi, Mars bu ay içinde Dünya'ya yaklaşık 60.000 yıldır hiç olmadığı kadar yaklaşacak. Gezegenin Dünya'ya en yakın olacağı tarih, 27 Ağustos 2003. Bu sırada, iki gezegen arasındaki uzaklık 55.758.006 km olacak.

Mars'ın Dünya'ya en yakın olması, onun en parlak ve büyük görüneceği anlamını taşıyor. Bu da doğal olarak en başta amatör gözlemcileri heyecanlandırıyor. Üstelik, gezegen bu sırada karşıkonumda; yani, Dünya'ya göre Güneş'in zıt yönünde olacağından gece boyunca gözlenebilecek. Gezegen, bununla da kalmayıp, 30 Ağustos'ta Güneş'e en yakın konumunda olacak.

Mars'ın parlaklığı, ay boyunca - 2,3 kadirinden - 2,9 kadire kadar yükselecek. Çıplak gözle gözlem yapan gözlemciler için, gezegenin bu parlaklığa ulaşması görülmeye değer. Teleskoplu gözlemciler de bu fırsatı kesinlikle kaçırmak istemeyeceklerdir. Parlak olması bir yana, gezegenin görünür çapı 25.1 açı saniyesine ulaşacak. Normalde, gezegenin yüzey şekillerini küçük teleskoplarla görmek pek olası değildir. Ancak, bu yaklaşma, teleskoplu amatör gözlemcilerin gezegenin yüzeyindeki farklı renk tonlarını gözleyebilmeleri için iyi bir fırsat olacak.

Güney yarıkürede yaşayanlar, Mars'ı gözleme konusunda biraz daha şanslılar. Çünkü, gezegenimizin Güney yarıküresi Mars'a doğru dönük ve bu nedenle Mars, Güney gökyüzünde iyice yükseliyor. Ülkemizin bulunduğu enlemin ortalama 40 derece olduğunu düşünürsek, gezegen ufuktan en fazla 34 derece yükselecek. Bu, erken saatlerde, gezegenin kalın bir atmosfer katmanını arkasında kalacağı anlamına geliyor. Bu nedenle, teleskoplu gözlem-

Mars'ın Yüzey Haritası. Gezegenin yüzey ayrıntısını küçük bir teleskopla seçmek mümkün değil. Yüzey şekilleri, ancak açık ve koyu tonlu bölgeler olarak ayırt edilebilir.

ciler için en iyi gözlem zamanı, gezegenin iyice yükselmiş olacağı gece yarısı civarı.

Mars'ın belirgin yüzey şekillerinin başında, kutup bölgelerinde yer alan buzullar geliyor. Gezegenin kızıl yüzeyinin üzerinde yer alan bu beyaz tak-

1 Ağustos saat 23:00; 15 Ağustos saat 22:00;
31 Ağustos 21:00'de gökyüzünün genel görünüşü

keler oldukça dikkat çekiyor. Gezegenin eğik olan eksenini nedeniyle, bu sıralar güney kutup bölgesi gözlenebiliyor. Bunun yanında, dağların ve düzlüklerin açık ve koyu tonlu renkleri seçilebilir.

Bilim ve Teknik dergisinin TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi'nin desteğiyle düzenlediği 6. Gözlem Şenliği, Mars gözlemi için çok uygun bir tarihe denk geliyor. Aslında, tarihi seçerken, gezegenin (elbette gözlemi olumsuz etkilediği için, Ay'ın durumu öncelikliydi) bu durumunu göz önünde bulundurduk. Şenlik katılımcıları, teleskoplarla gezegeni izleme fırsatı bulacaklar. Bunun yanında, TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi'nde yer alan ve ülkemizin en büyük teleskopu olan 150 cm çaplı teleskopu da şenlik sırasında Mars'a çevirmeyi düşünüyoruz.

Mars'ın bu gösterisine karşın, bu ay, öteki gezegenler gözlerden uzak. Merkür, Venüs ve Jüpiter, Güneş'e çok yakın konumda olduklarından, onun ışığında kaybolacaklar. Satürn'se, sabah hava aydınlamaya başlamadan hemen önce doğu ufkunda yer alacak.

Ay, 5 Ağustos'ta İldördün, 12 Ağustos'ta dolunay, 20 Ağustos'ta sondördün, 27 Ağustos'ta yeniay evrelerinden geçecek.

Yılın en önemli gök olaylarından biri olan Perseid Göktaşı Yağmuru, 12-13 Ağustos gecesi, gece yarısından sonra en yüksek sayıya ulaşacak. Ancak, bu sırada gökyüzünde yer alan dolunay nedeniyle az sayıda meteor gözlenebilecek.

